

תמלול מצגת המלחמה השנתית

שקף 1 – המלחמה השנתית

התפתחויות עידן המידע והגלובליזציה שבאה אתו החלו לשנות סדרי עולם. מרכזי הכוח וההשפעה בתוך מדינות ובין מדינות עברו ועוברים שינויים מהותיים.

עוצמת השליטה המרכזית בין אם השלטונית ובין אם הכלכלית התגברה, חסמים וגבולות עברו שינוי – מחסמים וגבולות פיזיים לחסמים וגבולות מבוססי מידע.

במקביל עלתה גם המעורבות החברתית, ועצמת האוכלוסייה הנשענת על רשתות מידע ותפוצת מידע העלתה את הצבור לעמדת כוח שהשלטון צריך להתחשב בה.

כל אלה שינו את יחסי העוצמה בתוך מדינות ובין מדינות.

מלחמה – שמטרתה אכיפת רצון על שלטון מתמקדת בגורמי ההשפעה על השלטון, ובין אלה חל שינוי במאזני העוצמה, עלתה ההשפעה החברתית, ירדה ההשפעה הצבאית.

הצבא היה תמיד מכשיר בידי השלטון אבל בהיווצר דרכי השפעה נוספות, ובעוצמות יחסיות גבוהות – במלחמה הצבא הוא מכשול בדרך ואינו מטרה.

שקף 2 - מרחב המלחמה

המלחמה התרחבה, היא הפכה להיות טוטלית בהיקפה, היא נערכת במספר רב של תחומי פעילות והשפעה, היא אינה מוגבלת יותר להתנגשות הצבאית הישירה והאלימה, למרות שזו נותרה הביטוי המובהק ביותר למלחמה. למדינה יש אינטרסים רבים עבורם היא מוכנה לצאת למלחמה, או שעליהם היא רוצה להגן מפני איום מבחוח.

מכיוון שיש אפשרויות רבות לנהל מאבק אלים צריך לבחון בכל מלחמה מה המטרות שלה ובאיזה תחומים אנחנו רוצים לנהל אותה, כאשר אנחנו הצד התוקף או לתעל אותה כאשר אנחנו הצד המגן וניתן כמובן לשלב בין התחומים כל אחד ותרומתו למאמץ הכולל, כל אחד עם יעדים משלו, שבצרום יוצרים את הסינרגיה הגורמת לצד השני להפסיק את התנגדותו.

שקף 3 – מרחב הלחימה

השינוי בא לידי ביטוי בהרבה גורמים נציג רק שניים מהם המרחב והזמן.

מרחב הלחימה תואם תמיד את המרחב המשפיע, זה שעליו נשען השלטון ושבהשתלטותו עליו נוכל לכפות את רצונו.

בעבר היו אלה ערי הבירה, היה זה השטח הריבוני של מדינה או אוצרותיה הכלכליים.

בעידן המידע עוצמתה של מדינה נשענת על מערכות הנשענות על מידע, מערכות שלטוניות, מערכות כלכליות ומערכות חברתיות והן בצד כל המרכיבים הישנים, טריטוריה, משאבים כלכליים ומרכזי השלטון.

מרחב הלחימה מקיף את כולן, וכפי שלכל מרכיב יש משקל סגולי משלו, כך המלחמה מתמקדת בהשפעה הסגולית שיש לכל מרכיב על יכולתנו להשיג את מטרותינו.

ולכן, מרחב הלחימה הוא משולב, צרוף של השפעות היוצרות סינרגיה של השפעות, וכדי שהלחימה תהיה יעילה בשילוב צריך לפעול כמערכת מתואמת, יעילה ואפקטיבית למטרה אחודה, במרחב מתוחם ובמאמץ ממוקד.

שקף מס' 4 – זמן הוא אמצעי לחימה

זמן הוא אמצעי לחימה. מהפיכת המידע מאפשרת שימוש בתזמון כמרכיב חשוב בתכנון פעולות וניהולן. גורם הזמן משמש בשלושה תחומים – בכל אחד מהם יש לו ייחודיות אחרת:

זמן אובייקטיבי – כזה שאין לנו השפעה עליו – אור וחושך, זמן כרונולוגי וכדומה, בתחום הזה אנחנו צריכים לנצל ולהשתמש בזמן כמשאב

זמן יחסי – מגע הזמן בינו ובין האויב. התאמת פעילות לשימוש בזמן האובייקטיבי, זמני פעילות של האויב, לפעמים נרצה להקדים אותו, לפעמים לפעול אחריו ולפעמים לתזמן פעילות לפעילות של האויב – כאן אנחנו מתמודדים בקרב המגע בזמן

וזמן תפעולי – התחום הזה כולו שלנו, איך אנחנו מנצלים את הזמן בפעולותינו – מהירות, קצב, משך וכדומה.

שקף מס' 5 – מטרות מלחמה השתנו

התפתחות עידן המידע, והאורבניזציה שבאה אתו, החלו לשנות סדרי עולם, מרכזי הכוח וההשפעה, בתוך מדינות ובין מדינות, עברו ועוברים שינויים מהותיים.

תופעת השליטה המרכזית בין אם השלטונית ובין אם הכלכלית השתנתה. חסמים וגבולות עברו שינוי, מחסמים וגבולות פיזיים לחסמים וגבולות מבוססי מידע.

במקביל, עלתה גם המעורבות החברתית, עוצמת האוכלוסייה, הנשענת על רשתות מידע ותפוצת מידע, העלתה את הציבור לעמדת כוח שהשלטון צריך להתחשב בה. כל אלה שינו את יחסי העוצמה בתוך מדינות ובין מדינות.

מלחמה, שמטרתה אכיפת רצון על שלטון, מתמקדת בגורמי ההשפעה על השלטון, ובין אלה חל שינוי במאזן הכוחות. עלתה ההשפעה החברתית ירדה ההשפעה הצבאית.

הצבא היה תמיד מכשיר בידי השלטונות אבל בהיווצר דרכי השפעה נוספות ובעוצמות יחסיות גבוהות לגבי המלחמה הצבא הוא מכשול בדרך ואינו מטרה

שקף מס' 6 – יעדי לחימה השתנו

מאחר ואופי המלחמה השתנה, יעדי הלחימה צריכים להיות מותאמים מחדש.

כאשר היעדים מצויים בסביבת מקבלי החלטות, הצבא המגן, שהיה בעבר היעד המרכזי ללחימה, הופך להיות מכשול שצריך לעקוף או להתגבר עליו.

הצבא לכשעצמו אינו מטרה, בתנאי מדינת ישראל, כאשר הכוחות הניצבים כנגדה הם כוחות חצי סדירים או טרוריסטיים המשגרים חימוש מרחוק ואינם בהכרח חוצי גבול, היעדים ללחימה צריכים להיות הגורמים המפעילים אותם ושכוחם לעצור את פעילותם – כאלה הם מקבלי החלטות, מרכזי עוצמה של פיקוד ושליטה ומה שמשפיע עליהם ברמת הכרעה.

הלחימה צריכה להגיע ולהשפיע, מהר ובעוצמה באותם יעדים, זה אפשרי באש ובאמצעים שאינם קטלניים כמו סייבר ול"א – אלא שמול יעדים מסוימים אינם אפקטיביים להשגת הכרעה מאחר ולא מושגת שליטה ביעד והאויב עשוי להתאושש, וזה אפשרי בתמרון והשגת שליטה באתרים ובמרכזי עצמה המשתקים או מאיימים לשתק את פעולת השלטון היריב.

שקף מס' 7 – הישגים ומושגים

לפני שנצלול לתוך המצגות נבהיר מספר מושגים שנעשה בהם שימוש בהמשך – המושגים הפעם מתייחסים לרמות הישג נדרש בלחימה.

ניצחון – הוא מושג מורלי, סובייקטיבי, נועד לשימוש פנימי בדרך-כלל. הוא מופיע בדרך-כלל בסיום הלחימה. במלחמות שאינן מסתיימות בכניעה – שני הצדדים בדרך-כלל מודיעים על ניצחון, כל אחד למטרותיו ולצרכי הקהילייה שלו. ראינו כאלה מספר פעמים במערכות הצבאיות שצה"ל ניהל כנגד החיזבאללה והחמאס.

עליונות – הוא מושג המגדיר הישג נדרש בכל פעולת לחימה – קטלנית או שאינה קטלנית, משמעותו שהשגנו חופש פעולה לממש את תכניותינו, כאשר האויב ממשיך לפעול באותה גזרה. בלחימה,

השגת עליונות היא יעד מקדים להישג טוב יותר. המושג הזה מופיע בנדיבות בחיל האוויר – שהציב אותו במקום גבוה בסדר העדיפויות שלו להישג בלחימה – השגת עליונות אווירית במרחב נתון.

שליטה – היא השגת חופש פעולה לכוחותינו תוך יכולת להכתיב לאויב את מגבלות פעולותיו – כלומר האויב לא יכול לשבש או לסכל את פעולותינו והישגינו. שליטה נשענת על השגת עליונות מוקדמת יותר ומשמעותה היא נוכחות קבועה למשך הזמן המתוכנן או הנדרש וקיום העליונות ברציפות.

הכרעה – היא היכולת לכפות על האויב למלא את דרישותינו ולהסכים לתנאינו לסיום לחימה. זו אינה כניעה. יעדי הכרעה נקבעים על-ידי הדרג המדיני בעת קביעת מטרות מלחמה.